

חג הקציר מגילת רות ודאגה לזולת

סיפור מגילת רות הוא בעצם סיפור סינדרלה היהודי (לפי יוכי ברנדס) כך שהוא בהחלט מתאים לנישה של "לפני השינה". נקרא ביחד את מגילת רות (בהמשך ניתן למצוא עיבוד מתאים לילדים). תוך כדי הקריאה אפשר להדגיש את הנאמנות הגדולה של רות לנעמי ואת השכר שהיא מקבלת על נאמנותה. בנוסף אפשר להבליט את היחס לנזקקים במגילה: כיצד מתקיימות מצוות הלקט והשכחה. לאחר הקריאה אפשר לשאול את הילדים: מה אנחנו יכולים לעשות היום כדי לעזור לנזקקים? על מה אנחנו יכולים לוותר למען הזולת? אפשר גם להמחז את הסיפור ולהציג אותו בארוחה המשפחתית הקרובה (באתר החגים ניתן למצוא תסריט שמתאים לילדים בגילאי בית הספר היסודי).

מצוות העולות מסיפור המגילה:

לקט מתייחס לכמות קטנה של שיבולים הנופלת מיד הקוצר בעת הקצירה. לפי ההלכה, שיבולת אחת או שתיים שנופלות על בעל השדה להשאיר לעניים, אך אם נפלו שלוש שיבולים ומעלה אין על השיבולים דין לקט, ומותר לבעל השדה לקחת את השיבולים שנפלו. אם בעל השדה עבר על האיסור לקחת את הלקט ולקחו וטחנו ואפילו אפה אותו, הוא מחויב לתת אותו לעניים

שכחה היא תוצרת חקלאית שנשכחה במקום גידולה אשר התורה מצווה להשאיר לעניים. על פי ההלכה, השכחה מתייחסת לכמות קטנה של אלומות (או שאר אוספים של גידולים) אשר נשכחו בשדה ולא היו נמצאות על ידי בעל השדה אלא אם בעל השדה היה מבצע סריקה מיוחדת לצורך כך.

פאה או פאת השדה היא כמות של תבואה בסוף השדה אשר בעל השדה צריך להשאיר לעניים ולא לקצור. אין חובה מהתורה לגבי כמות התבואה שיש להשאיר בסוף השדה, אולם חז"ל תקנו להשאיר אחד משישים. בפאה קיים דין מיוחד שאסור לה להיות מיוחדת עבור שום אדם אלא אם כן נטל אותה. לכן חל איסור לשמור פאה עבור עני מסוים אלא עני הקודם לקחת זוכה בפאה. כמו כן אין באפשרותו של עני הרוצה בכך לשמור לעצמו על ידי פריסת בגד על הפאה וסימון הפאה כפאה "שלו" ואם עשה כן מותר לעני אחר ליטול ממנו.

סיפור המגילה מעובד לילדים

תקופה שנקראה "תקופת השופטים", לפני שנים רבות, בעיר בשם בית לחם, חיו באושר איש בשם אלימלך, אשתו נעמי ושני בניהם, שנקרא מחלון וכיליון. כאשר התחיל רעב גדול בארץ יהודה, לא היה אוכל, ואנשים רבים היו מוכרחים לנדוד כדי לחפש אוכל במקומות שונים. גם המשפחה של נעמי ואלימלך ניסתה את מזלה- כל המשפחה עברה לגור בארץ מואב, שם מצאו אוכל. לאחר מותו של אבי המשפחה, אלימלך, התחתנו שני בניו- מחלון וכיליון- עם נשים מואביות. לאחר זמן מה גם הבנים מתו. אז נשארה נעמי עם שתי כלותיה- ערפה ורות. נעמי שמעה שהרעב שהיה בארץ יהודה, ושבגללו עברה כל המשפחה לגור במואב, הסתיים, והיא החליטה לשוב לביתה שבעיר בית לחם.

נעמי פנתה אל כלותיה- ערפה ורות- ואמרה להן: "הבנים שלי מתו, וכאן לא נשאר לי אף אחד. חזרו אל בית הורייכן". אחת הכלות, ערפה, נשארה במואב וחזרה לבית אימה, אבל הכלה השניה, רות, אמרה לנעמי: "אל אשר תלכי אלך- אלך יחד איתך למקום שאליו תלכי. עמך עמי ואלוהייך אלוהיי- אני אשאר איתך ואחיה ביחד עם אנשי עמך."

כך הלכו נעמי ורות ביחד דרך ארוכה, עד שהגיעו לבית לחם, שם גרה משפחתה של נעמי לפני שנים רבות. בבית לחם קיבלו אנשים רבים את פניה של נעמי, כי הם זכרו אותה ואת משפחתה. נעמי ורות היו אז עניות, ולא היה להן מה לאכול. נעמי היתה זקנה, ולא היתה

יכולה לעבוד בשדה. כדי שיהיה להן אוכל, שלחה נעמי את רות לאסוף שיבולים בשדה. בתקופה ההיא קצרו את השעורה, ובכל שדה נהגו בעלי השדה להשאיר מעט שעורה כדי שהעניים יאספו אותה ויאכלו.

כך היתה רות מלקטת שיבולים בשדה. יום אחד הגיע אל השדה בעל השדה, וראה אישה זרה מלקטת בשדה שיבולים שנשארו בשדה אחרי הקוצרים. כאשר בירר מי האישה, אמרו לו שהיא רות, כלתה של נעמי. בעל השדה, ששמו בועז, היה מאוד שמח, מכיוון שהיה קרוב משפחה של נעמי. הוא אמר לרות: "את יכולה ללקט שיבולים רק בשדה שלי, ואני אדאג שיהיה לך מזון ואשמור עליך". באותו ערב חזרה רות אל נעמי כשבידה שיבולים רבות, וסיפרה לנעמי שליקטה שעורה בשדה של בועז, קרוב המשפחה של נעמי. נעמי היתה מאוד שמחה, כי ידעה שבועז ישמור על שתיהן וידאג שלא יחסר להן דבר.

מן היום ההוא רות המשיכה ללקט שיבולים בשדה של בועז, ולשתיהן- נעמי ורות- היה אוכל. ערב אחד, בסוף עונת הקציר, אמרה נעמי לרות: "את רואה, בועז קרובנו דואג לנו. אולי את מוצאת חן בעיניו, והוא ירצה להתחתן איתך, ואז נוכל לדעת שאף פעם לא יחסר לנו אוכל. לכי לפגוש אותו בלילה בגורן, וראי מה תהיה תגובתו."

באותו לילה רות הלכה אל הגורן, ופגשה שם את בועז. כאשר בועז ראה את רות הוא מאוד שמח, והבטיח לדאוג לה. למחרת בבוקר בועז הלך אל שער העיר, אל המקום שבו היו יושבים זקני העיר וחכמיה. בועז אמר להם: "אני רוצה להתחתן עם רות, כלתה של נעמי". אנשי העיר הסכימו לכך ובירכו את בועז.

בועז ורות התחתנו, ונולד להם בן שקראו לו 'עובד'. כאשר גדל עובד הוא התחתן ונולדו לו ילדים, וגם לילדיו נולדו ילדים. נכדו של עובד היה דוד, שמאוחר יותר היה מלך ישראל. (עיבוד וכתובה - סיגל דבח)

מצוות פאה- יצירה

בפעם הבאה שנכין דף צביעה, נשאיר חלק קטן בפאת הדף לא צבוע. ממש כפי שהחקלאים עבדו בשדה אך לא קצרו את פאת השדה. בפעילות זו נבין שזהו אתגר גדול לא לקחת את כל הציור לעצמנו. נוכל לדמיין שאפילו שהחקלאים עבדו מאוד קשה בשדה המשימה הקשה ביותר היתה לא לקצור את הפאה ולקחת את החיטה שבה. כעת נחלוק את הנאת הצביעה: את פאת הציור שלנו ניתן למישהו שאנחנו אוהבים והם ישלימו אותה להנאתם.

טנא חגיגי

נכין ביחד טנא חגיגי מלא בפירות, ירקות ומאכלים שהכנו. בעזרת הטנא נשמח אנשים רבים. ראשית נשתמש בטנא לקישוט שולחן החג. לאחר החגיגה, נוכל לתרום אותו למרכז הקהילתי שלנו, לבית אבות בשכונה או לבית חולים ובדרך גם לבקר את אנשי המקום.

הכנת לחם: אפשר לצפות בפלא הלחם מתרחש לנגד עינינו: קמח, שמרים ומים יהפכו ללחם טעים.

מתכון לחם שמרים למתחילים

מצרכים:

3 ½ כוסות קמח לבן רגיל

1 ½ כפיות מלח

2 כפיות שמרים יבשים

1 כף סוכר
1/4 כוס מים פושרים
2 כפות שמן זית

אופן הכנה:

1. מערבבים בקערה את הקמח עם המלח כך שיתפזר באופן אחיד ויוצרים גומה.
2. מוסיפים את הסוכר והשמרים ומערבבים עם הקמח.
3. מוסיפים לקמח בהדרגה את שמן הזית ואת המים תוך ומערבבים ליצירת בצק אחיד.
4. לשים קלות את הבצק על משטח מקומח קלות במשך כ-10 דקות, עד שהוא רך וגמיש.
5. מניחים את הבצק בתבנית משומנת ומקומחת באורך 25 ס"מ ומהדקים אותו כלפי התחתית. מכסים את התבנית בניילון או במגבת ומשהים כשעה בטמפרטורת החדר, עד שהבצק יתפח ויעלה מעבר לדפנות התבנית.
6. זורים מעט קמח על גבי הכיכר ואופים בתנור שחומם מראש לחום גבוה 200°, כ-30-40 דקות, עד שפני הלחם משחימים.
7. מוציאים את התבנית מהתנור, מוציאים את הכיכר מהתבנית ומצננים על רשת.